

Հրատարակութիւն Արեւիկայի Արեւելահայ Թեմի Ազգային Անութիւնը
A Publication of the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America

Volume XV, Number 3 — September 1992

Prelate Attends White House Briefing

Archbishop Mesrob Ashtjian was one of the participants in a series of briefings for the leadership of the Armenian American community.

A broad cross-section of Armenian community leaders attended the meeting, including representatives of the Armenian Revolutionary Federation, the American National Committee of America, the Armenian General Benevolent Union, the Armenian Assembly, the Armenian Missionary Association of America, and the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America.

A group of senior advisors to the President briefed those in attendance on Administration policy on issues of concern to the Armenian American community. Among those making presentations and answering questions were General Brent Scowcroft, the President's National Security Advisor; Ambassador Tom Niles, Assistant Secretary of State for European and Canadian Affairs; Dr. Edward Hewett, Special Assistant to the President; Nick Burns, Director for Russian and Eurasian Affairs for the National Security Council, and Clayton Fong, Deputy Assistant for Public Liaison.

The NSC officials identified Armenia as one of the three republics of the former Soviet Union which held the most strategic value to the United States. In addition to Armenia, they listed Russia and Ukraine as the states which represent significant security interests of the United States.

The senior White House officials also stressed that the Administration constantly encourages the Republic of Turkey to play a constructive role in the Caucasus. They pointed out that the U.S. has only a limited ability to influence the Azerbaijani government, due to recent leadership turnovers and for other reasons. As a result, the Administration has communicated with Azerbaijan largely through Turkey.

(Continued on page 2)

Mr. and Mrs. Varujan Burmalian Continue Support of Nor Kharpet Center for Children

Mr. and Mrs. Varujan and Dironuhi Burmalian of San Paolo, Brazil, met with Mr. Ashot Yesayan, Armenia's Minister of Labor and Social Security, and Professor Ludmila Haroutunian from Yerevan University, at the offices of the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America on Wednesday, July 22. The meeting of the Burmalians and the Armenian officials took place through the initiatives of the Prelate, Archbishop Mesrob Ashtjian.

During the course of the meeting, Mr. and Mrs. Burmalian announced their donation of \$13,000 to the Nor Kharpet Center for Handicapped and Retarded Children in Yerevan. The donation will enable the Center to construct new facilities which it desperately needs. The Burmalians also announced that begin-

'Exploring Christian Education' Seminar At Sts. Vartanantz Church, Ridgefield, NJ

Seminar participants at Sts. Vartanantz Church, Ridgefield, New Jersey.

"Don't teach structure; teach to make things applicable in life," said Kenny Sarajian as he spoke about his classroom curriculum at the first R.E.C. seminar held on Sunday, August 2, at Sts. Vartanantz Church, Ridgefield, New Jersey.

R.E.C., or Religious Education Committee, is a group of 11 members which was formed to express the importance of religious education. The committee headed by Very Reverend Nareg Alemezian, Virginia Kerbeykian, a church delegate, and Yester Garabedian, a church trustee, decided that their first venture should be to present a seminar dedicated to the concerns of the Sunday School curriculum.

The day began with all the participants being seated in the first two pews of the church so that they could all jointly partake in Holy Communion. After church services, the 40 participants were served a light lunch in the church hall. Then presentations were made by Lisa Si-

ning August 1992, they will donate, through the Prelacy, the sum of \$1,800 each month to help maintain the nearly 200 children currently living at the Center.

Mr. Burmalian is a well known and admired Brazilian businessman who has contributed generously to the community. Following the 1988 earthquake he headed the special committee formed to raise funds for the recovery and rehabilitation of the earthquake-stricken areas. More recently the Burmalians donated one million U.S. dollars to Armenia's Fund for Foreign Affairs.

Mrs. Burmalian is an avid supporter of a number of charitable causes in Brazil. Following a recent visit to Armenia, she pledged her dedication to help the sick and abandoned children in Armenia. ■

nanian, Sonig Garabedian, Araxi Garabedian, Rita Asdourian, Mayda Tekeyan, Maggie Tekeyan, and Kenny Sarajian. Each Sunday School teacher presented a brief outline on what goes on in his or her classroom during the year. The goals were to make the attendees aware of how religion is taught for each of the grade levels. They also spoke about their activities outside of the classroom, their curriculum and the problems they encounter.

As mentioned, Ken Sarajian, the high school level teacher also noted for all the teacher how they should not just teach by reading from a book, but they should relate the stories to real life so that the students can use what they have learned.

Deacon Shant Kazanjian, the Prelacy's Director of Christian Education, spoke on how to get more students involved in Sunday School. The group discussed the problems of getting students motivated about coming to church. There was also a special surprise for Dick and Arax Sarajian who were presented with a book on Armenian Art. Both Mr. and Mrs. Sarajian are and have been an important part of the Sunday School since its beginning. They are parents to all the students, teachers, and the Sunday School as a whole. With their willingness and helpful ways they make coming to Sts. Vartanantz Sunday School a joyful and learning experience.

After all the presentations, a question and answer period took place where many questions on the curriculum and classroom discipline were addressed. The seminar concluded with vesper services at which time Hayr Nareg spoke about the characteristics of the Christian teacher.

The Religious Education Committee wishes to thank all those who participated. Special thanks go to Mr. and Mrs. Garrink and Bernadette Azartia, who sponsored the seminar.

—Lisa Siranian

Membership Program Begins Second Year

The National Prelacy Dues program which was inaugurated last year has been well-received by the faithful of the Church. The program which was implemented by the Prelacy's Executive Council under the directive of the National Representative Assembly, has been gaining momentum as indicated by the large number of renewals being received as well as new members being added to the roster.

Mr. Nerses Chitjian, chairman of the Prelacy's Executive Council said recently that the "Steady growth of the Prelacy's Membership Program will provide the necessary funds to continue and to expand the services provided by the Prelacy to our church and nation. And ultimately the success of the membership program will help keep our parish's annual contribution to the Prelacy at manageable levels."

The concept of national church dues is not new. As far back as 1929 the "American Diocese of the Armenian Church" issued an appeal for "Azkayen Douk," requesting one to two dollars per person. "Then, as now, the most important aspect of the program was the involvement and commitment of the faithful," said Archbishop Mesrob Ashtjian. "True, becoming a Prelacy member does provide certain advantages, like discounts in the bookstore, etc., but primarily it is a way of showing that we believe in the work of the Church and want to give our Church our wholehearted support," the Prelate said.

His Eminence went on to say how important it is for our younger generations to see the involvement and commitment of their elders. "The greatest lesson we can teach our children," he said, "is through our direct involvement. Love of the Church cannot be better expressed than through active commitment. The community comes to life, to 'abundant life' as the Gospel says, when all of its members become fully conscious of their share in the life of the Church and offer their services in whatever way within their capacity."

Prelacy Dues are \$25 for individual and \$50 for family membership. Anyone who did not receive the recent Prelacy Membership mailing and would like additional information is urged to contact the Armenian Prelacy at (212) 689-7810.

Karekin II Marks Dual Anniversaries

Karekin II, Catholicsos of the Great House of Cilicia, marked two milestone anniversaries this year. On May 29, His Holiness celebrated the 15th anniversary of his Consecration as the head of the Cilician See and on August 27 the Pontiff celebrated his 60th birthday.

We extend our heartfelt good wishes to His Holiness and pray for his good health so that he may continue his visionary leadership of the Armenian Church.

Prelacy Continues To Send Aid To Armenia and Karabagh

The campaign for humanitarian aid for Armenia and Karabagh which the Eastern Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America began last year will continue as long as the need exists, according to Archbishop Mesrob Ashjian, Prelate of the Armenian Apostolic Church of America.

"We were gratified by the generous response we received from our community last year," His Eminence said, "and we have been sending aid on an ongoing basis throughout the year. Now with the coming of the winter months we must again begin to earnestly mobilize our efforts in order to let our brothers and sisters know that they are not alone."

The monies collected are used to purchase non-perishable staples such as macaroni, sugar, rice, flour, canned meats, baby formula, dry milk, etc. The food is purchased in Europe and then flown to Armenia. In addition to purchased supplies, every effort is made to obtain donated goods from corporations.

On September 9, 1992, the German relief agency, Diakonisches Werk, which has been very helpful in purchasing and transporting the supplies, sent a detailed report about the latest shipment to Armenia. Acknowledging the receipt of \$75,000, the firm, which is a branch of the Evangelical Church in Germany, outlined the method of purchasing both food and medical supplies, emphasizing that three different quotations are obtained.

The report confirmed that, "All goods have been received by the Armenian

Apostolic Church at the airport and stored in specific stores, run under the committees 'for aid to Karabakh' and 'humanitarian aid to Armenia.' Distribution has been organized in cooperation with the committees. The Armenian Apostolic Church is represented in both committees."

The report goes on to outline methods of distribution: "Distribution of medicine and baby-food in Armenia was carried out in cooperation with the Ministry of Health to hospitals, children's wards, and kindergartens, orphanages, etc. Aid to Karabagh had to be carried by helicopter, there received by local authorities including representatives of 'Artsakh' Prelacy of the Armenian Apostolic Church and distributed to the victims of war. Medicine has been delivered directly to 'hospitals,' functioning wherever still existing and relatively 'safe' places could be used."

The report concludes with, "Through the Armenian Apostolic Church the relief goods and medicine could reach the people in need and thus the aim of the project/contribution could be fulfilled."

Archbishop Ashjian noted that he has received confirmation from representatives in both Armenia and Karabagh of the receipt of this latest shipment of aid. The Prelate also announced that a new campaign for individual Christmas food parcels has been launched by the Prelacy. "I know our community will respond generously to bring Christmas Joy to our compatriots," the Archbishop said.

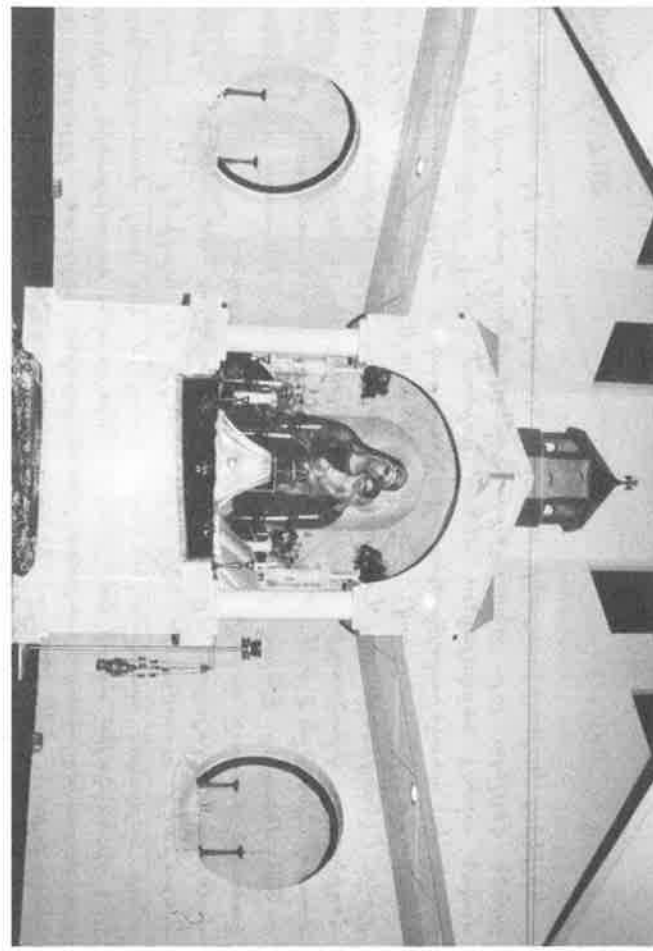
ԱՄՈՒՍՆՆՈՒԹԵԱՆ 25-ԱՄԵԱԿ ԻՏՈՒՔԸՐՏ ԵՒ ՍՈՍԷ ՏԻՈՄՊԷԼԻԿԵԱՆԵՆԵՐՈՒ

Տեղի ունեցաւ Շաբաթ, 13 Յունիս 1992-ի երեկոյեան, Տէր եւ Տիկին Համօ եւ Միլլերա Տէրբուքեաններու բնակարանը, նախաձեռնութեամբ Տեօմայէնիկեան գոյգի շնորհալի ողբւոյ՝ Օննիկի, Վահէի եւ Վիգէնի, որոնք գովելի մտածուել ունեցած էին դիմել հրաւիրեալ ազգական-բարեկամներուն, որք փոխան անձնական նուէրներու՝ կրենց նուիրատուութիւնները կատարեն «Արցախի Որբերու Փրօն»ին:

On April 12, 1992, the Hamzakain Cultural Association honored Armenian poets Hamo Sayan and Vahakn Tavittian on the occasion of their 70th birthday. On this occasion Archbishop Mesrob Ashjian bestowed upon them the Mesrob Mashdats Medallion on behalf of His Holiness Karekin II, Catholicos of the Great House of Cilicia.

Sourp Nishan Church Consecrated

Sourp Nishan Church in Canada was consecrated on Sunday, August 23, 1992, by Archbishop Mesrob Ashjian. His Eminence celebrated the Divine Liturgy, assisted by the Very Rev. Khajag Hagopian, pastor of St. Asdvadzadzin Church of Toronto, Ontario, and Rev. Hrant Yereztian, pastor of Sourp Nishan Church. During the Divine Liturgy, Archbishop Ashjian consecrated the main altar, the side altars, and the sixteen pillars of the church. Sourp Hagop Church is located in Cambridge, Ontario.

On Saturday evening, Archbishop Ashjian, with the assistance of Very Rev. Hagopian and Rev. Yereztian, conducted a special service of *Navagdalik* for the consecration of the church, followed by Vesper service, at which time His Eminence ordained five acolytes.

Following the Saturday services, a banquet took place at the Armenian Center Hall with hundreds of people in attendance. Addressing the gathered faithful were Archbishop Ashjian, Mr. Karnig Baljian, chairman of the Board of Trustees, Rev. Yereztian, Very Rev. Hagopian and Mr. Joseph Poladian, representing the A.R.F. Aram-Dro Gomideh. A cultural program included performances by Lora Cholakian, Moushegh Karakashian, and Kohar Cholakian. During the evening, Mr. Hagop Minassian, the benefactor of the newly consecrated altar, was presented with a special gift by Archbishop Ashjian.

Following the Divine Liturgy and Consecration, members of the Board of Trustees, Ladies' Guild and various other church affiliated committees attended a special reception with the Prelate.

Please Don't Forget Your Annual Donation to OUTREACH.

Send your tax-deductible donation to:
Armenian Apostolic Church of America
138 East 39th Street
New York, New York 10016
Indicate "For Outreach" on check. THANKS!

ՍՐ. ԱՏԹԵԱԿՈՍ ԱՐԳԱԹՆՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՌԻՇՅՈՐՈՐ ՏԱՐԾԱՆՆ ՊԱՐԱՀԱՆԻԷՍ

Սր. Ստեփանոս Ազգ. Վարժարանի Ռթեթոր, Տարբերակի Պարամարէրէր տնորի ունեցաւ Սալիս 1, 1992-իւ. Բարձր, ուղեւարարութեանք թնիս քաղեցնող Արաջգոր Սրբ. Մեսրոպ Ազնեանի, որ անձնապէս ճերկալ գտնուեցաւ ձեռնարկին, թիկտեք կանգնելու համար վարժարանին:

Հայ Մշակութային եւ Կրթական Կենտրոնի տնայն ծայրէ ի ծայր կցուն էր կտտուեալու քաղտութեանք, որ ի վեր Հայ դպրոցին հասկերութեանք սպարտեց, հսկարակ Լու Անձնըսէն եկող երգիչն ուշացումին: Վարժարանի Ծնողական Ցանձնակաւորնը թնայնորթուն ծրագրում էր հիտախիտութեան քոտը ձեռնարանաբովանդէր: Ցեռնարկի քացունը կատարեց Վարժարանի Տնօրէնորդ՝ Տիւ. Հորի Պրատեան, որ իր կտտոյն մէջ Սրբազան Հօռնէ խնդրեց արթեւատրել օտտան սաստող թիոց՝ Կո Նորթէ Տիւ. Օռչան Տակրեանը, որտ իրզանթրունը անպակաս եղած է Ս. Ստեփանոս Ազգ. Վարժարանի կրպակէ:

Սրբազան Հայրը վեր առնելու Վարժարանի կարեւոր արաքներովն, թնայտեց ճերկանելուն գոտալի կանգնը Վարժարանին սպարովելու համար անոր արաքնորթութիւնը: Վարժարանի պատասխանատունընը իր գնձատունքին իջօքը խլանելէ ետք, Սրբազան Հայրը արթեւատրեց Տիւ. Տակրեան՝ Ս. Ստեփանոս Ազգ. Վարժարանի ունեայ գարնաւերով: Տիւ. Տակրեան այս անգամ եւս վարժարանին ճուրղեց 5000.00 տոյար:

Բարձրակի է որ ողիթընը ալ հառեկն Տիւ. Տակրեանի գերեզնիլ օղիթակի:

Նոր Հրատարակություններ

«ԷԿԼԻՊՑ Ե ԳՈՒՎԱՆ ՏԻՒ ՔԱՐԱՊԱՆՂ»

ՅԱՀԱՆԱԴՈՒԽՈՍ

Կլիկելոյ Կաթողիկոսարանի տպա-
րանին վերջերս լոյս տեսաւ պատ-
մական աղփէք ներկայացնող մեծա-
ծաւալ եւ պատկերազարդ գեղարտի
հատոր մը՝ Ֆրանսիացիներ, «Ղարա-
բաղի Եկեղեցիներն ու վանքերը»:
Հեղինակը Ֆրանսացի հայագէտ
մտաւորական մըն է ժ.Մ. Քիլերի:

303 մեծադիր էջերու վրայ տա-
րածուած հատորը կարելի է նկատել
վաւերական վկայարան մը՝ Արցախ-
Ղարաբաղի պատմական անցեալի,
անոր հայկական պատկանելիութեան
(ինչ որ ներկայիս ազերի կամ Թուրք
պատմաբաններ կ'ուզեն ուրանալ եւ
նենքագոհուիլ): Ժ.Մ. Քիլերի ներկա-
յացուցած է իբրեւ խոնամիտ մտա-
ւորական, Ղարաբաղի անցեալը, նա-
խաբերխտոնէական շրջանէն իսկ
պատմականը, առանց մոռնալու աշ-
խարհագրական ու քաղաքական տը-
հալները: Մասնաւորաբար Միլնա-
րաբուն, ԺԲ...ԺԵ. եւ աւելի ուշ
շրջաններու Ղարաբաղին վիճակուած
ըմբիւժ ճակատագիրը, արշաւող սեղ-
ծուք, մոնկոլ կամ թիւրքմէնց ցեղերու
աւերիչ ու քանդիչ ներխուժումներու
մասին:

Իւրոքանչիւր դարաշրջանի պատ-
մական թէ՛ աշխարհագրական, նաեւ
ուսգրամարտական վիճակին շուրջ
մանրամասնութիւններ տալով, ըն-
թերցողին աչքերուն առջեւ կը բանայ
անհերքելի ճշմարտութիւնը, հայկա-
կան Ղարաբաղի պատմա-քաղաքական
կեանքը, աւանդութիւններու եւ
հաւատալիքներու արկալուրթիւնը,
ճարտարապետական անմման ու
կայացչ հայկական ոճին կարուցո-
ղական հանձարը, ինչ որ կարծած էի
թորոր չհայաստանի անբաժանելի
մաս կազմող Արցախի հարազատ
պատկանելիութեան, թէ՛ որքան ալ
քոչուորը եւ ասպատակող ցեղախումբ-
ներ ջանացած են իւրացնել զայն,
բայց այդ կորուստը պիտի մնայ
հայրն սեփականութիւնը իւրացնելու
աւագակային հոգեբանութիւն եւ
խարոյխութիւն:

Ժ.Մ. Քիլերի այս պատկանելի եւ
յո՛ժ գովելի աշխատանքութիւնը
յաջողութեամբ է նախ շնորհիւ իր
հետեւորդական ու յամար Տիգրանի,
հայ ժողովուրդին նկատմամբ տածած
իր անկասկելի սիրոյն, ապա իր ազնիւ
կնիւղ, որ իրն ընկերացած է զհպի
Ղարաբաղ ու պատմական Հայաստան
իր շրջապատումներուն ու նկարած՝
Ղարաբաղի կիսաքանդ կամ կանգուն
հնաւորեան եկեղեցիներն ու վան-
քերը: Հեղինակը երախտագրական
գրադրամներով կը խոստովանի իրեն
օգտակար եղած իր աշակերտ-աշա-
կերտուհիներուն նպաստը: Անոնք
գանազան աղբիւրներ հայթայթելով
(հայ թէ՛ օտար հեղինակներու գործե-
րէն) իրազեկ դարձուցած են այս
յարգելի անձնաւորութիւնը, անոր
հայթայթելով հարկ եղած պատմա-
կան, աշխարհագրական կամ այլ
տեսակէ տրեւանքն, ընկի հայութեան
եւ արարք, Թուրք ու Թիւրքմէն,
սեճուք, մոնկոլ, թաթար արշաւոր-
ասպատակողներու բռնաբարքներուն
շուրջի:

Կատարուած է իրաւամբ գովելի
գործ է: Գէթ օտարներուն ցոյց կու
տայ, թէ ո՞վ է հայը եւ որո՞նք կը
պատկանի Ղարաբաղը: Թ՛րքական
բարբառանքներուն զիմաց քոչուոր
փաստագրութիւն մը, որ լեզուները
կապելու սահմանուած է անկասկած:

Կը կարծենք, որ իր տեսակն մէջ
աննախընթաց բանու չափ նոր իրա-
գործում մըն է, որ կը հասնի ճակա-
տագրական անկրկնազարդի վրայ
գանձող Արցախի գոյապայտարին աս
օրերուն, երբ Արցախը դարձեալ
ենթակայ է բզկտուելու, նոյն այդ
անկուշտ ցեղին ասարտու քաղաքա-
կանութեան, թալանող ու հրկիզող
ախորժակներուն:

Սպասիչ ու ամբողջական աշխա-
տանքի մը արդիւնք այս հատորը
գոհացում կու տայ մասնագէտ-ճար-
տարապետին, պատմաբանին, աշխար-
հագէտին, տրուած Ըլլալով, որ
ներկայացուած տեղեկութիւններուն
կ'ընկերանան նաեւ չափազրեալ նա-
խազիները իւրաքանչիւր վանքի ու
եկեղեցիի: Քարտեաները արդէն,
իւրաքանչիւր ժամանակաշրջանի իրա-
գարձութենէն բխած, կը վկայեն
տուեալ տարեշրջաններուն կամ
դարաշրջաններուն հողային «գիծա-
գիծը», աշխարհագրական վիճակը:
Ներխուժողները անբազար անուն-
ներ փոխած են, հայկականը վերած-
լով թրքահունչ բառերու. ու ասիկա
անձնանուններու վրայ ազգած է,
տեղանուններու փոփոխութեանց կոր-
քին: Իւրոքանչիւր ասպատակող ու-
զած է իր զորով Կնքի «նուաճուած»
շրջանին ու ընկալութեան վրայ:

Գգորդ Աեւիտիցիի Գրական Արցա-
նակին աղփանցած այս գործը պատ-
ւարներ հրատարակութիւն մըն է: Մեր
բարեկեցիկ ընտանիքներուն կարելի է
թելադրել կամ յիշեցնել, թէ օրինակ
մը նուիրեն իրենց օտարազգի մտա-
ւորական բարեկամներուն, օտար հաս-
տատութիւններու մէջ գրական կամ
մտաւորական աշխատանք տանող
արուեստագէտներուն, ճարտարա-
պետներուն:

Հայը այս պարագային Ղարաբաղը
Հայտնակական, Գառի վանք... է՛չ,
Միջերանակական, Գառի վանք... է՛չ,
ուստան մը իւրայատուկ եւ ոճաւոր:
Գառը գոր կ'ապրիք, հարողակ-
ցութեանց եւ յարաբերական-կապի
զիւրութիւններով օժտած է ընկե-
րութիւնը, նաեւ՝ մեզ: Հատոր մը,
օրինակ մը նուիրեցէք Ֆրանսախոս
ձեր ծանօթներուն, Ֆրանսական մը՝
շակոյթով սնած ձեր գաւազներուն,
որպէսզի անոնք տգէտ չմնան եւ
ճանչնան իրենց պապերուն ժառան-
գութիւնը եւ գուրգուրան անոր
վրայ:

Ծնորհակալութիւն Կլիկելոյ Կա-
թողիկոսութեան, այս գործը հան-
րութեան սեփականութիւնը դարձու-
ցած Ըլլալուն համար: ■

GOOD NEWS

by Vahakn Davtian
translated by Diana Der-Hovannessian

Which came first? This burning peach
tree or daybreak blossoming in the east
ignited by the tree's small sunrise?

The tree stands burning here alone
while news of its fire spreads quietly
even as the morning sifts dew over
its flames.

Word of this blooming spreads like good
news to gold-winged bees who throw
themselves into the conflagration like
small knights.

They sing the song of light, yellow wings
filled with the sweet burden of light,
carrying it forth from a tree burning
like a small dawn.

Man & Woman:
A Christian Perspective
A YOUNG ADULT RETREAT

Sponsored by the Armenian Religious Education Council

OCTOBER 30 — NOVEMBER 1, 1992
La Salette Center for Christian Living
Attleboro, Massachusetts

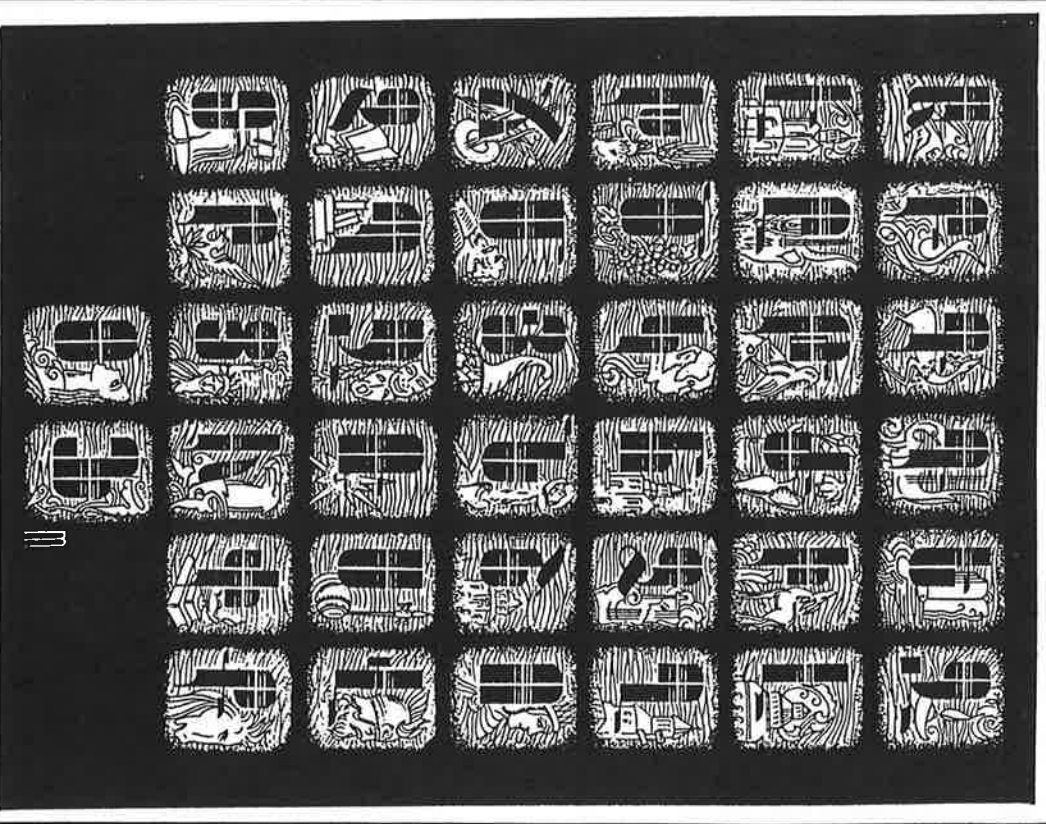
Retreat Leaders:
Dr. Kyriaki Fitzgerald
Theologian, Clinical Psychologist and Pastoral Counselor
She will lead two sessions on Relationships

Fr. Nerses Manooqian
Pastor of St. Gregory the Illuminator Armenian Apostolic Church
Philadelphia, Pennsylvania
He will lecture on The Role of Women in the Armenian Church

Registration Fee: \$75.
Includes all program costs, two nights lodging, five meals,
refreshments and socials. The retreat begins Friday evening and ends
with Sunday Badarak.

For information and registration call:
(212) 689-7810 or 689-4481
Armenian Religious Education Council (AREC)
138 East 39th Street
New York, New York 10016

Bookstore Catalog Available

1993 Prelacy Bookstore Catalog

The 1993 Prelacy Bookstore Catalog has just been published and
is available for anyone requesting a copy. The Catalog includes a
large selection of books in Armenian and English and also
features many gift items as well as audio and video tapes and
compact discs. To receive a copy just write to the Bookstore
Manager, Armenian Prelacy, 138 East 39th Street, New York,
New York 10016.